

ΕΝΟΤΗΤΑ 20: Από την έξωση του Όθωνα (1862) έως το κίνημα στο Γουδί (1909) - (σελ. 61-63)

Ο Γεώργιος Α΄ βασιλιάς των Ελλήνων – Η ενσωμάτωση των Επτανήσων (σελ. 61)

- 1863 Αναγόρευση του Δανού πρίγκιπα Γουλιέλμου-Γεωργίου Γκλύξμπουργκ σε Βασιλιά των Ελλήνων → Γεώργιος Α΄

Αγώνες Επτανησίων για ένωση με την Ελλάδα (Αγγλική Κατοχή από το 1809)

Παραχώρηση των Επτανήσων από την Αγγλία στην Ελλάδα

- 1864 ➔ Επίσημη **προσάρτηση** Επτανήσων στην Ελλάδα (23/05/1864)

Το Σύνταγμα του 1864 (σελ. 61)

- Χαρακτηριστικά του Συντάγματος του 1864:

Δημοκρατική αρχή (λαϊκή κυριαρχία)

Ο Βασιλιάς ανώτατος άρχοντας

Νέο Πολίτευμα: Βασιλευόμενη Δημοκρατία

Νομοθετική Εξουσία: Βασιλιάς & Βουλή (καταργήθηκε η Γερουσία ως αντιδημοκρατικός θεσμός)

Εκτελεστική Εξουσία: Βασιλιάς & Υπουργοί (διορίζονται από τον βασιλιά)

Δικαστική Εξουσία: Ανεξάρτητη (δεν διορίζεται από τον Βασιλιά)

Καθολικό δικαίωμα ψήφου στους άνδρες άνω των 21 ετών

Εσωτερικές πολιτικές εξελίξεις (σελ. 59)

- 1864-1881 ➔ Κυρίαρχο πολιτικό πρόσωπο: Αλέξανδρος Κουμουνδούρος (δέκα φορές πρωθυπουργός)

Έργο Κουμουνδούρου:

➔ Διανομή αδιάθετων **εθνικών γαιών** (1871)

➔ **Επέκταση** ελληνικών συνόρων (προσάρτηση Θεσσαλίας ➔ 1881)

➔ Υποστήριξη αλυτρωτικών επιδιώξεων (π.χ. ενίσχυση Κρητικής Επανάστασης 1866-1869) ➔ Αντίδραση Γεωργίου & απομάκρυνση Κουμουνδούρου από την πρωθυπουργία

➔ Προσπάθειες εκσυγχρονισμού και ανάπτυξης της ελληνικής οικονομίας

- Προβλήματα του κοινοβουλευτισμού μετά το 1864:

Πελαταιακές σχέσεις πολιτών – βουλευτών

Απουσία κομμάτων

Αυθαιρεσία Βασιλιά ➔ διορίζει ή ανατρέπει κυβερνήσεις

- 1874 → Κριτική στην αυθαιρεσία του Βασιλιά: Χαρίλαος Τρικούπης → προτείνει την αρχή της «δεδηλωμένης» → δικαίωμα σχηματισμού Κυβέρνησης έχει όποιος διαθέτει τη δηλωμένη εμπιστοσύνη της πλειοψηφίας των βουλευτών (Άρθρο «Τις πταίει;» στην εφημερίδα «Καιροί» στις 29/06/1875)
- 1875 → Διορισμός του Χ. Τρικούπη ως προσωρινού πρωθυπουργού από τον Γεώργιο
 - Διεξαγωγή εκλογών → Νίκη του κόμματος του Χ. Τρικούπη
 - Αποδοχή της αρχής της «δεδηλωμένης» από τον Γεώργιο (Λόγος του Θρόνου) → Νέα πολιτική εποχή για την Ελλάδα → κατάργηση βασιλικής αυθαιρεσίας / δημοκρατική πρόοδος

Ο δικομματισμός (σελ. 62)

- Αρχή «δεδηλωμένης» → ενίσχυση μεγάλων κομμάτων / αποδυνάμωση μικρών (λόγω έλλειψης πλειοψηφίας)
- 1885-1895: Κυριαρχία δύο βασικών «κομμάτων εξουσίας»
 - 1) «Νέον ή Νεωτεριστικόν» (Χαρίλαος Τρικούπης)
 - 2) «Εθνικόν» (Θεόδωρος Δηλιγιάννης)

Δικομματισμός

Το πρόγραμμα του Χαρίλαου Τρικούπη (σελ. 62)

- Βασικός στόχος: Δημιουργία σύγχρονου και ανεπτυγμένου κράτους
- Πρόγραμμα Τρικούπη:
 - Κατασκευή μεγάλων δημόσιων έργων (διώρυγα Ισθμού Κορίνθου, σιδηρόδρομος κ.ά.)
 - Ανασυγκρότηση ένοπλων δυνάμεων
 - Οργάνωση στρατού από Γάλλους ειδικούς
 - Σχολή Ευελπίδων/Σχολή Ναυτικών Δοκίμων
 - Εξυγίανση δημόσιας διοίκησης → αξιοκρατία στις προσλήψεις
 - Ειρηνική συμβίωση με την Οθωμανική Αυτοκρατορία
- Παρενέργειες του προγράμματος του Τρικούπη:
 - 1) **Βαρύτατη φορολογία** (για την κατασκευή των έργων)
 - 2) **Υπέρογκος δανεισμός** του ελληνικού κράτους
 - 3) Προνομιακή μεταχείριση των πλούσιων Ελλήνων του εξωτερικού ώστε να επενδύσουν στην Ελλάδα

Οι θέσεις του Θεόδωρου Δηλιγιάννη (σελ. 62)

- Χαμηλή φορολόγηση
- Υπεράσπιση αδύναμων οικονομικά στρωμάτων της ελληνικής κοινωνίας
- Κατηγορίες προς τον Τρικούπη για εύνοια προς τους πλουσίους

- Κατάργηση του νόμου «περί προσόντων των δημοσίων υπαλλήλων» → κατάργηση αξιοκρατικών κριτηρίων
- Υποστήριξη της Μεγάλης Ιδέας (επέκταση του ελληνικού κράτους)

Η πορεία προς την οικονομική και εθνική κρίση (σελ. 63)

- 1893 → Αδυναμία Ελλάδας να αποπληρώσει τα χρέη της → **Πτώχευση** (Χ. Τρικούπης: «Δυστυχώς επτωχεύσαμεν»)
- 1895 → Εκλογές → Ήττα Τρικούπη (δεν εκλέγεται ούτε βουλευτής) → **Νίκη Δηλιγιάννη**
- 1896 → Επανάσταση στην Κρήτη
- 1897 → Αποστολή ελληνικού στρατού στην Κρήτη (αρχές Φεβρουαρίου)

Ο πόλεμος του 1897 και οι πολιτικές εξελίξεις έως το 1908 (σελ. 63)

- 05/04/1897 → Κήρυξη πολέμου από την Οθωμανική Αυτοκρατορία στην Ελλάδα (λόγω της βοήθειας προς την Κρήτη)
- Απρίλιος-Μάιος 1897 → Επέλαση Τούρκων και κατάκτηση της Θεσσαλίας / Υποχώρηση ελληνικού στρατού μέχρι τη Λαμία
- 20/05/1897 → **Λήξη πολέμου** → Ήττα Ελλήνων (αιτίες: αριθμητική υπεροχή και οργάνωση τουρκικού στρατού – αποδιοργάνωση ελληνικού στρατού και έλλειψη σχεδιασμού)
- 22/11/1897: **Συνθήκη Λονδίνου** → Ταπεινωτικός όρος για την Ελλάδα: υπέρογκη **πολεμική αποζημίωση** προς την Οθωμανική Αυτοκρατορία (100 εκατομμύρια χρυσά φράγκα)
- Αδυναμία πληρωμής αποζημίωσης → Σύναψη νέου δανείου → Επιβολή **Διεθνούς Οικονομικού Ελέγχου** από τις Μ. Δυνάμεις (→ διαχείριση των εσόδων του ελληνικού κράτους ώστε να αποπληρωθούν τα δάνεια)
- 1897 κ.ε. Αυξανόμενη δυσανεμία και απογοήτευση ελληνικού λαού για τους πολιτικούς και τον Βασιλιά
Συνεχείς παρεμβάσεις του Βασιλιά στη λειτουργία του πολιτεύματος
Εκδήλωση κινήματος αντίδρασης το 1908 στο Γουδί από τον Στρατιωτικό Σύνδεσμο Αθηνών

Ερωτήσεις

- 1) Ποιος ήταν ο βασιλιάς που αντικατέστησε τον Όθωνα και από πού καταγόταν; Ποιοι τον επέλεξαν;
- 2) Πότε και από ποιο κράτος παραχωρήθηκαν στην Ελλάδα τα Επτάνησα;
- 3) Ποια ήταν τα χαρακτηριστικά του Συντάγματος του 1864;
- 4) Πώς ήταν μοιρασμένες οι εξουσίες στο Σύνταγμα του 1864; Ποιες διαφορές υπήρχαν από το προηγούμενο (1844);
- 5) Ποιες οι ήταν οι κύριες πλευρές του έργου του Αλέξανδρου Κουμουνδούρου;
- 6) Για ποιους λόγους δεν λειτουργούσε σωστά το κοινοβουλευτικό σύστημα στην Ελλάδα μέχρι το 1875;
- 7) Με ποιο τρόπο και χάρη σε ποιο πρόσωπο ομαλοποιήθηκε η λειτουργία του κοινοβουλευτικού συστήματος στην Ελλάδα;

- 8) Τι είναι ο δικομματισμός και από ποια κόμματα εκπροσωπήθηκε;
- 9) Ποιο ήταν το πολιτικό πρόγραμμα του Χαρίλαου Τρικούπη και ποιες οι συνέπειές του για το ελληνικό κράτος;
- 10) Ποιες ήταν οι πολιτικές θέσεις του Θεόδωρου Δηλιγιάννη;
- 11) Πότε και γιατί οδηγήθηκε η Ελλάδα σε πτώχευση;
- 12) Με ποια αφορμή ξεκίνησε ο ελληνοτουρκικός πόλεμος του 1897;
- 13) Ποια ήταν η έκβαση του ελληνοτουρκικού πολέμου του 1897 και ποιες ήταν οι συνέπειές του για την Ελλάδα;

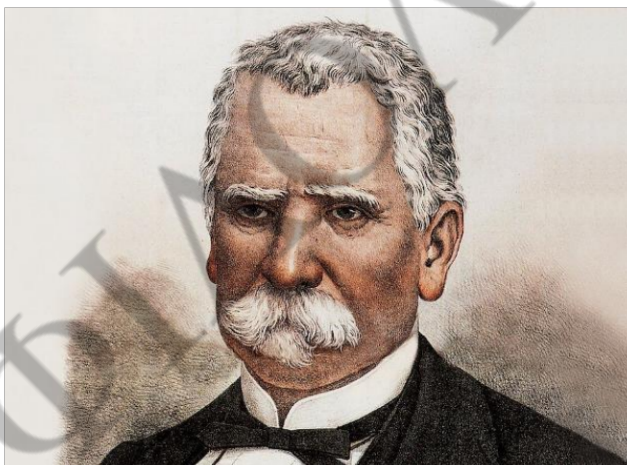
Εικόνες

Το αρχικό φύλλο της Εφημερίδας της Κυβέρνησης, όπου περιεχόταν το Σύνταγμα του 1864 (17 Νοεμβρίου 1864)

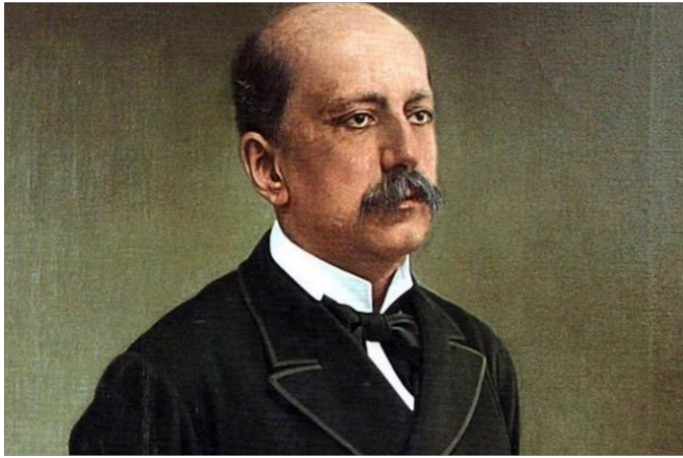
Ο Βασιλιάς των Ελλήνων Γεώργιος ο Α΄ (1845-1913) σε φωτογραφία του 1863

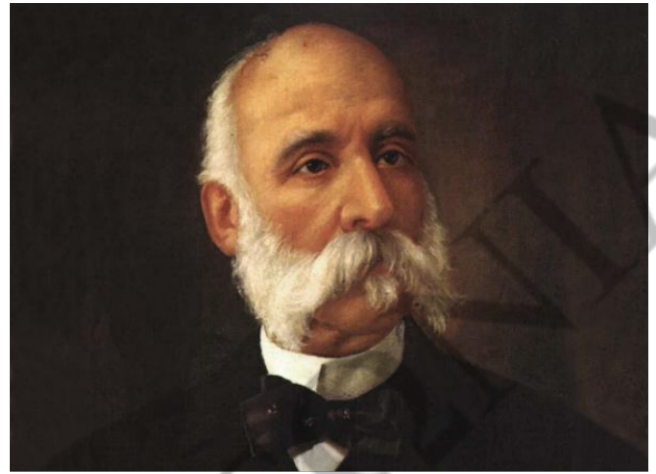
Ο Αλέξανδρος Κουμουνδούρος, πρωθυπουργός της Ελλάδας 10 φορές κατά την περίοδο 1864-1881

Το φύλλο της εφημερίδας «Καιροί» (29/06/1875) που περιείχε το άρθρο του Χαρίλαου Τρικούπη «Τις πταίει;»

Ο Χαρίλαος Τρικούπης (1832-1896)

Ο Θεόδωρος Δηλιγιάννης (1824-1905)

Χρονογραμμή

